

یادداشت

هادی اسماعیلی

مهار کم‌هزینه تورم در جاده صادرات

تورم، بیش از آنکه یک پدیده صرفاً پولی باشد، با ساختار تولید، وضعیت تجارت خارجی و دسترسی اقتصاد به منابع ارزی گره خورده است و هر زمان درآمدهای ارزی کشورمان کاهش یافته یا جریان ورود ارز با اختلال مواجه شده است، بازار ارز هم با افزایش قیمت روبه‌رو شده و آثار آن با فاصله‌ای کوتاه به بازار کالا و خدمات منتقل شده است و نتیجه فقه‌ری این چرخه نیز افزایش هزینه تولید، کاهش قیمت خرید خانوارها و تضعیف ثبات اقتصادی بوده است. از همین رو، بحث مهار تورم را نمی‌توان به سیاست‌های پولی و مالی محدود کرد، چراکه بخش تجارت خارجی نیز در این معادله جایگاه تعیین‌کننده‌ای دارد. صادرات درآمدهای در حال توسعه غالباً فقط یک ابزار کسب درآمد نیست و ضمن آنکه ظرفیت تولید را گسترش و بازار فروش بنگاه‌ها را افزایش می‌دهد، منابع ارزی مورد نیاز اقتصاد را نیز تأمین می‌کند. بنابراین در اقتصادی که بخش قابل توجهی از مواد اولیه، تجهیزات، قطعات و فناوری مورد نیاز خود را از خارج تهیه می‌کند، دسترسی پایدار به ارز به یکی از الزامات استمرار تولید تبدیل شده است و طبعاً اختلال در این بخش، مستقیماً بر هزینه تمام‌شده تولید اثر می‌گذارد و زمینه رشد قیمت‌ها را فراهم می‌کند.

بررسی آمارهای تجاری کشورمان نیز اهمیت این موضوع را آشکار می‌کند، به طوری که ارزش تجارت خارجی ما طی چند سال اخیر در محدوده‌ای بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار قرار داشته است و در همین دوره، بخش مهمی از نیاز صنایع به مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای از طریق واردات تأمین شده است. بنابراین ثبات تولید داخلی تا حد زیادی به توان کشور در تأمین ارز مورد نیاز برای واردات وابسته است و هرچه درآمدهای ارزی از محل صادرات افزایش یابد، امکان تأمین نیازهای تولید با هزینه کمتر فراهم می‌شود و فشار کمتری به بازار ارز وارد خواهد شد. رابطه میان صادرات و تورم نیز از مسیر نرخ ارز قابل درک است به طوری که زمانی که درآمدهای ارزی رشد می‌کنند، عرضه ارز در اقتصاد افزایش می‌یابد و افزایش عرضه نیز دامنه نوسانات را محدود می‌کند و فضای ثبات‌تری بر این فعالیت‌های اقتصادی ایجاد می‌شود. به همین قاعده، تولیدکننده‌ای که بتواند قیمت مواد اولیه، تجهیزات و نهاده‌های مورد نیاز خود را باطمینان بیشتری برسرآورد کند، برنامه‌ریزی دقیق‌تری برای تولید خواهد داشت و در مقابل، بی‌ثباتی ارزی معمولاً به احتیاط بیشتر سرمایه‌گذاران، افزایش هزینه مبادلات و رشد قیمت کالاها منجر می‌شود.

از طرفی اثر گذاری صادرات آنجایی است که به ساختار بازار داخلی توجه شود. مطلع هستیم که جمعیت کشورمان ظرفیت قابل توجهی برای مصرف ایجاد کرده است، اما بسسجاری از صنایع برای دستیابی به صرفه اقتصادی، نیازمند بازارهایی بزرگ‌تر از بازار داخلی هستند. بنابراین تولید در مقیاس بالا هزینه متوسط را کاهش و امکان رقابت‌پذیری را افزایش می‌دهد. از این جهت صادرات این فرصت را از اختیار بنگاه‌ها گرفته می‌دهد از محدودیت‌های تقاضای داخلی عبور کنند و با حضور در بازارهای منطقه‌ای و جهانی، ظرفیت تولید خود را توسعه دهند.

در ادامه این زنجیره باید گفت افزایش تولید نیز پیامدهای مستقیمی برای اقتصاد دارد، به طوری که اگر واحدهای تولیدی بازار گسترده‌تری در اختیار داشته باشند، برای توسعه خطوط تولید، جذب نیروی انسانی و سرمایه‌گذاری در فناوری انگیزه بیشتری خواهد داشت و طبعاً رشد اشتغال، افزایش در آمد خانوارها و رونق فعالیت‌های اقتصاد در زنجیره‌های بالادستی و پایین‌دستی از نتایج طبیعی این فرایند است. به همین دلیل، صادرات را باید یکی از موتورهای اصلی رشد اقتصادی دانست.

با این حال، افزایش صادرات صرفاً با صدور بخشنامه یا تعیین اهداف کمی محقق نمی‌شود و رقابت در بازارهای جهانی جهانی نیازمند تولید باکیفیت، قیمت نام‌شده مناسب، زیرساخت‌های حمل‌ونقل کارآمد و دسترسی آسان به خدمات مالی و بانکی است و بنگاهی که با هزینه بالای تأمین مالی، محدودیت‌های لجستیکی و تغییرات مکرر مقررات روبه‌رو باشد، توان رقابت بلندمدت در بازارهای خارجی را از دست خواهد داد.

موضوع دیگری که اهمیت فراوان دارد، ترکیب کالاهای صادراتی است، به طوری که صادرات مواد خام و محصولات با ارزش افزوده پایین در آمد ارزی ایجاد می‌کند، اما اثر آن بر رشد اقتصادی محدودتر است. در مقابل، صادرات محصولات صنعتی، کالاهای دانش‌بنیان، خدمات فنی و مهندسی و محصولات فرآوری‌شده، اشتغال بیشتری ایجاد می‌کند و سهم بالاتری در ارتقای بهره‌وری دارد و قاعدتاً هر چه سهم این بخش‌ها در رشد صادراتی کشورمان افزایش یابد، کیفیت رشد اقتصادی نیز ارتقا خواهد یافت.

خوشبختانه کشورمان از منظر دسترسی به بازارهای منطقه‌ای در موقعیت مناسبی قرار دارد، چراکه بیش از ۶۰۰ میلیون نفر در کشورها همسایه زندگی می‌کنند و بخش قابل توجهی از این بازار به کالاها و خدمات ایرانی دسترسی دارد. بنابراین استفاده مؤثر از این ظرفیت مستلزم ثبات در سیاست‌های تجاری، توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل، تسهیل فرایندهای گمرکی و حمایت از بنگاه‌های صادرات‌محور است و بدون رفغ این موانع، بخشی از مزیت‌های جغرافیایی کشورمان بلااستفاده باقی خواهد ماند.

واقعیت آن است که مهار رشد نقدینگی، انضباط مالی دولت و اصلاح هماهنگ نیاز دارد و کنترل رشد نقدینگی، انضباط مالی دولت و اصلاح ساختار بودجه ضروری است، اما این اقدامات بدون تقویت بخش واقعی اقتصاد گذارگی محدودی خواهند داشت. از طرفی صادرات در نقطه اتصال تولید، اشتغال، ارزآوری و ثبات اقتصادی قرار گرفته است. بنابراین هر میزان که سهم صادرات در اقتصاد افزایش یابد، وابستگی به منابع ناپایدار کاهش پیدا می‌کند و توان تولید داخلی ارتقا می‌یابد و البته ظرفیت اقتصاد برای مقابله با شوک‌های قیمتی تقویت می‌شود. به هر روی، اقتصادی که از مورد نیاز خود را از مسیر تولید و صادرات تأمین کند، در برابر نوسانات آسیب‌پذیری کمتری خواهد داشت و به منابع ناپایدار کاهش پیدا می‌کند و توان تولید داخلی ارتقا می‌یابد و مدیریت بازارها به ابزارهای قدرتمندتری مجهز خواهد بود. از این منظر، توسعه صادرات ضرورتی است که به ثبات قیمت‌ها، رشد اقتصادی و ارتقای رفاه عمومی گره خورده است. .

تحولات اخیر منطقه و تغییرمسیر ماهیت تهدیدها از عرصه نظامی به حوزه‌های اقتصادی و تجاری، درس مهمی برای سیاستگذاران در حوزه تجارت خارجی داشت و آن اینکه نباید همه بخش تجارت چه در حوزه لجستیک و چه در حوزه‌های ترانستی و تراکش‌های مالی در یک سبب متمرکز ششود. از این رو، توسعه و بازطراحی کریدورهای زمینی و متنوع‌سازی مبادی ورودی و خروجی کالا—سه یکی از اولویت‌های دولت تبدیل شده است. یکی از پروژه‌های مهم در این زمینه که در چندمدت اخیر پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته ریل‌گذاری راه آهن چابهار-زاهدان است که بر اساس آخرین خبرها تا پایان تیر به پایان می‌رسد. ■ ■ ■

یکی از طرح‌های راهبردی کشور و حلقه‌ای مهم در مسیر ریلی شمال – جنوب راه آهن چابهار- زاهدان است که نقش مؤثری در اتصال بندر اقیانوسی چابهار به شبکه ریلی سراسری ایفا می‌کند. بهره‌داری از این مسیر علاوه بر تسهیل جابه‌جایی بار و مسافر، ظرفیت ترانزیتی کشور را افزایش داده و زمینه توسعه مبادلات تجاری و دسترسی کشورهای منطقه به آب‌های آزاد را فراهم خواهد کرد. تکمیل این طرح از اولویت‌های مهم وزارت راه و شهرسازی است. طبق تازه‌ترین اظهارات هوشنگ بازوند، مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور عملیات ریل‌گذاری طرح چابهار – زاهدان تا پایان تیر به اتمام می‌رسد. با تکمیل ریل‌گذاری پیشرفت فیزیکی این طرح به ۹۷ درصد می‌رسد.

تنوع بخشی به مسیرهای تجارت ایران

کارشناسان حوزه حمل‌ونقل و تجارت معتقدند بهره‌گیری از ظرفیت‌های ریلی می‌تواند علاوه بر افزایش سرعت جابه‌جایی کالا از فشار بر شبکه حمل‌ونقل جاده‌ای نیز بکاهد. به گفته آنها، فعال‌سازی بیشتر مسیرهای شرقی کشور می‌تواند نقش مهمی در تنوع بخشی به کریدورهای تجاری ایران ایفا کند. در همین زمینه، مسعود ذکریان، رئیس‌جمهور هشتم خرداد در نشست هماهنگی تسریع در تأمین کالاهای اساسی و دارو بر توسعه کریدورهای جایگزین تجاری و بهره‌گیری از ظرفیت کشورهای همسایه از جمله پاکستان، روسیه و جمهوری آذربایجان تأکید کرد. او همچنین خواستار تسریع در اجرای توافقات مرتبط با فعال‌سازی مسیرهای جدید تأمین و حمل کالا شد. سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی نیز با

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۶۰۰۸۵۳۳

آخرین وضعیت ریل‌گذاری طرح چابهار – زاهدان بررسی شد

توسعه کریدورهای زمینی مسیر طلایی تجارت و اشتغال

اشاره به برنامه‌های دولت برای توسعه کریدورها و تسهیل تجارت گفت: بخشی از مقررات و موانع اداری که طی سال‌های گذشته روند تجارت و تولید را با مشکل مواجه کرده‌بود، در حال اصلاح یا حذف است تا فرآیند ترخیص و جابه‌جایی کالا با سرعت بیشتری انجام شود.

در همین ارتباط حمیدرضا صالحی، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران و دبیر کل فدراسیون صادرات انرژی گفت: توسعه کریدورهای زمینی می‌تواند هم‌زمان به افزایش تجارت خارجی و تقویت تأباب اوری تقویت اقتصادی کشور کمک کند.

به گفته او، وابستگی به یک یا چند مسیر محدود تجاری نه تنها هزینه‌های تجارت را افزایش می‌دهد، بلکه در شرایط بحران، اقتصاد کشور را در معرض آسیب قرار می‌دهد. در مقابل، استفاده از ظرفیت تمامی گمرکات مناطق آزاد و گذرگاه‌های مرزی می‌تواند هزینه‌های فعالان اقتصادی را کاهش داده و زمینه رونق تجارت را فراهم سازد.

گفته او، توسعه مبادی ورودی و خروجی کالا و تقویت زیرساخت‌های صادراتی می‌تواند به افزایش درآمدهای ارزی، کاهش هزینه‌های مبادلات و ارتقای جایگاه ایران در شبکه کریدورهای منطقه‌ای منجر شود.

به باور صالحی، اجرای طرح‌هایی نظیر هوشمندسازی گمرکات و بازآفرینی مناطق آزاد، در کنار توسعه کریدورهای زمینی، می‌تواند زمینه‌ساز افزایش سهم ایران از تجارت منطقه‌ای و بین‌المللی باشد که این موضوع در شرایط کنونی بیش از هر زمان دیگری برای تقویت اقتصادی و افزایش تأباب اوری کشور اهمیت دارد.

شناسایی چند کریدور جدید زمینی

سید علی امامی، مسئول مسیرهای تجاری در سازمان توسعه تجارت، با بیان اینکه چند کریدور جدید زمینی را شناسایی کردیم، گفت: ایجاد مسیرهای کریدوری جدید شمال – جنوب و شرق و غرب، با جدیت تنها برای شرایط خاص نیست، این مسیرها در همه

ایران چگونه به زنجیره جهانی می‌پیوندند؟

زم زمه ورود سرمایه‌گذاران ترک توسعه صنعت نساجی

هستند. فعالان این حوزه تأکید دارند حفظ اشتغال و توسعه این بخش در گرو رف موانع تولید، سرمایه‌گذاری و تأمین مواد اولیه است. صنعت نساجی و پوشاک از جمله صنایع فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی محسوب می‌شود که با استفاده از این محصول، کشورها فرهنگ خود را به دیگر ملحا صادر می‌کنند و اثر ماندگاری بر فرهنگ و اجتماع می‌گذارند. همچنین صنعت پوشاک ارزش افزوده بالایی دارد و با تقویت برندینگ، این سودآوری چند برابر خواهد شد. اما مؤلفه مهم دیگر سطح اشتغالزایی صنعت پوشاک نسبت به سایر صنایع است که در حال قابل توجهی بالاتر است. در کشورهایی که صنعت نساجی و پوشاک در آنها دارای اهمیت است، عموماً بیکاری کمتر از کشورهای دیگر با حجم اقتصاد مشابه است و اثر اجتماعی مهمی دارد. یکی از ویژگی‌های مهم صنعت پوشاک این است که در مقایسه با حج عظیم سرمایه‌گذاری در صنایعی همانند پتروشیمی و – با سرمایه‌گذاری بسیار اندک می‌توان اشتغالزایی بسیار

بیشتری انجام داد.

ضرورت جذب سرمایه‌گذاران خارجی برای ارتقای صنعت نساجی

محمد رستمی، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس، جذب سرمایه‌گذاری خارجی را یکی از نیازهای مهم صنعت نساجی عنوان کرد و در واکنش به انتشار خبری مبنی بر برنامه‌ریزی برای توسعه صنعت نساجی و توسعه صادرات و استفاده از ظرفیت‌های صادراتی برندهای مطرح جهانی به عنوان سرمایه‌گذار خارجی در کشور، حتماً می‌تواند به رشد و توسعه صنعت نساجی و پوشاک کمک کند، اما این نیازمند بررسی‌های فنی-تولیدی و سیاست‌های دولت در قبال سرمایه‌گذاران خارجی است. به گفته او سرمایه‌گذاری خارجی نباید به منزله کالایی برای سودآور، سرمایه‌گذاران کالاهای با ارزش اقتصادی اهمیت دارد.

او تصریح کرد، هم‌اکنون تمام کشورها به دنبال جذب سرمایه‌گذاران خارجی هستند، چراکه نقش مهمی در تسریع روند فعالیت‌های اقتصادی آنها دارد. همچنین ما هم می‌توانیم از ظرفیت کشورهای موفق همچون ترکیه

کالاهای استوک خارجی را نخواهد داشت و این امر نیازمند حمایت و محافظت از تولیدکنندگان داخلی از سوی دولت است.

دبیر انجمن صنایع نساجی، مهم‌ترین اقدام دولت برای توسعه این صنعت را مشارکت با بخش خصوصی، به‌ویژه تشکل‌های تخصصی و ملی عنوان کرد و گفت: این مشارکت باید با هدف بقا و روشن نگه داشتن چراغ تولید و حفظ اشتغال در کشور صورت گیرد که از طریق تأمین بموقع مواد اولیه، تأمین نقدینگی مورد نیاز و مساعدت در ثبت سفارش‌ها و تخصیص ارز مواد اولیه محقق می‌شود. اگر امروز بتوانیم مواد اولیه واحدهای تولیدی‌مان را برابرنامریزی و مساعدت تسریع و تأمین کنیم، حتماً تولید در کشور ادامه پیدا می‌کند و بازار هم با گذر زمان به تعادل و ثبات خودش می‌رسد. هر

کاستی که در تأمین مواد اولیه داشته باشیم، در واقع

یک شوک و تنش و التهابی را به بازار منتقل می‌کند و بسیار ضروری است که این روند تأمین مواد اولیه هم سرعت پیدا کند و هم واحدهای تولیدی‌اطمینان خاطر پیدا کنند که تأمین مواد اولیه و حفظ اشتغال و چرخه تولیدشان دچار بحران و ایهام نخواهد بود. در سال‌های اخیر صنعت نساجی تحت تأثیر تحولات متعددی از جمله تغییرات ژئوپلیتیکی، جابه‌جایی در نقشه تجارت جهانی، تحولات بازار ایلساف و نوآوری‌های فناوریانه قرار گرفته است. اگر چه کشور ما در برخی از این حوزه‌ها از روندهای جهانی عقب مانده، اما با شناسایی چالش‌ها و همکاری دولت، حمایت و فعالان اقتصادی می‌توان این فاصله را کاهش داد. بدون شک توسعه این صنعت اشتغالزای سودآور، نیازمند اتخاذ سیاست‌های هوشمندانه، همکاری همه‌جانبه میان بخش دولتی و خصوصی و ایجاد سیاست‌های حمایتی مؤثر و پایدار است تا بتوان از ظرفیت‌های بالقوه این صنعت‌لازمشند به‌بترین نحو بهره‌برد و مسیر رشد و توسعه مجدد آن را هموار کرد.

منابع به جریان اقتصادی محسوب می‌شود.

ارزش پایه کالاهای عرضه‌شده در ایسن مزایده معادل ۵۷هزارمیلیاردریال برآورد شده است که معادل ۵/۷ هزارمیلیارد تومان است و در صورت تکمیل فرایند فروش، این حجم از دارایی می‌تواند از وضعیت راکد خارج شده و به نقدینگی فعال در اقتصاد تبدیل شود.

فرایند فروش این کالاها به‌صورت الکترونیکی انجام می‌شود و متقاضیان از طریق سامانه مربوط امکان مشاهده، ارزیابی و ثبت پیشنهادهای قیمت‌ر ا دارند و بهره‌گیری از بستری‌های الکترونیکی در این مزایده، دامنه مشارکت را افزایش داده و شفافیت فرایند را تقویت کرده است.

پنج‌شنبه ۲۸ خرداد ۱۴۰۵ | ۳ محرم ۱۴۴۸ |